СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 278. | Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 29. падолиста, 1922. | VOL. XXX. | No. 278. | Jersey City, N. J., Wednesday, November 29, 1922. | THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Схі[…]ні, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

…ого ур… …иться …в бути присутними. Неявив…илен заплатить кару 1 доляра, …дник 2 дол. — С. Потирай, 2 пр.; Дмитрів, секр.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. о. Николая, від. 104 У. Н. Союза повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 7. годині вечером в четвер, 30. падолиста в гали Івана Ваверчака під ч. 782 Стейт Стріт. На порядку рад будуть важні спра… …дження. Неявивши… …у 50 цнт., а …

…ОЗІР! Пресв.

ВЕЛИКИЙ БУДІВ[…] НЮ[…] ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 27. падолиста. — Будівельний промисел в місті Ню Йорку стоїть тепер перед одним з найбільших застоїв в своїй історії. Можливо, що завтра почнеться лакавт, що викине на вулицю десятки тисяч мулярів, а за тим і других будівельних робітників.

Покищо всякі зусилля полагодити справу мировою дорогою не повелися, і товариство будівельних підприємців далі обстоює при своїй грізьбі, що вони викинуть всіх зорганізованих мулярів, як що юнія не відкличе зарядженого нею страйку на кількох будовах. Посередником в сім непорозумінню виступив відомий нюйорський адвокат Луис Антермайер, але йому не вдалося довести до мира, і будівельні підприємці грозять, що завтра вони розплачуть 8,000 юнійних мулярів.

ПРОТИВНИКИ УРЯДУ ВЖЕ ВІДНЕСЛИ ОДНУ ПОБІДУ

ВАШІНҐТОН, 27. падолиста. — Палата конґресменів 56 голосами проти 47 відкинула проєкт, щоб американським кораблям дозволити на відтягание при складанню податкових звітів 5 процентів від суми, заплаченої за перевіз товарів.

В той спосіб перший день з трох днів дебати, відложених для поправок, покінчився першою невдачею уряду. Рівночасно однак, слідно, що противні собі сили в конґресі вже сконсолідувалися, та що законопроект про допомогу для корабельних фірм перейде не значною більшостю, хоч противники проєкту ще певно потрафлять похоронити не одну точку закона.

СПОДІЮТЬСЯ ДОЗВОЛЕННЯ ЛЕГКОГО ПИВА

НЮ ЙОРК, 27. падолиста. — Броварське підприємство Якова Руперта оголосило, що воно збільшує свою капіталізацію зі 100,000 долярів на 15 міліонів долярів.

Заяву підприємства поясняють загально тим, що воно песно сподіється, що незадовго буде дозволено в Злучених Державах продавати легкі алькоголічні напитки.

МІНІСТЕР ВІЙНИ БАЧИВ НА ВЛАСНІ ОЧИ НАСЛІДКИ ПРОГИБІЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 27. падолиста. — Секретар фльоти Денбі, будучи в суботу на ґрі в опуку межи фльотою та армією в Філяделфії, бачив після ґри тільки пяних жовнірів та моряків, що вернувши до Вашінґтону, зарядив сейчас урядове слідство над продажею алькоголічних напитків для війска та фльоти.

ЗНОВ ВІДКРИЛИ ТИФ В ПОРТІ

НЮ ЙОРК, 27. падолиста. — Як подає нюйорський комішенер здоровля др. Ковпленд, мимо осторожности, заведеної портовими властями, посиленими днями до міста привезено кілька случаїв пошесного тифу. У вівторок забрано з товарового корабля „Ноґрістіна" пятьох моряків, хорих на сю недугу, та відвезено їх до шпиталю. Лікарі думали спершу, що вони хорі на запаление легень, але коли один моряк вмер, вони прийшли до переконання, що обяви недуги се обяви пошесного тифу.

З огляду на се відкриття, санітарні власти в місті заострили свою увагу на приїзджаючі до порту кораблі.

СТАНОВИЩЕ УРЯДУ ДО СПРАВ СХОДУ

ВАШІНҐТОН, 27. падолиста. — У відповідь на численні запити та заклики в справі мвішання Злучених Держав в справи Близького Сходу, американський департамент стейту (міністерство заграничних справ) заявив, що американський уряд не думає відпекуватися від обовязків охорони американських інтересів в Передній Азії, але рівночасно буде далі придержуватися традиційної американської політики, котра противиться забиранню чужої території.

Висші урядники сього департаменту дали також до зрозуміння, що департамент старається виробити плян нових умов з Туреччиною, бо старі вважає за перестарілі.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ПРО СВОЮ УЧАСТЬ У ВИБОРАХ

ВАШІНҐТОН, 27. падолиста. — Виконавчий комітет так званого непартійного політичного комітету Американської Федерації Праці видав нині публичну заяву про становище та акцію зорґанізованих робітників підчас послідних виборів, що відбулися дня 7. падолиста.

Звіт, підписаний Ґомперсом, Морисоном та Оканелем, стверджує, що Федерація Праці через свої льокалі попирала 24 побідних кандидатів до федерального сенату, з котрих 18 належуть до демократичної, один до фармерсько-робітничої, а решта до републиканської партії. Вона попирала також 156 кандидатів до палати послів федерального конґресу, з котрих 97 належить до партії демократичної, 57 до републиканської, один до фармерсько-робітничої, а один є безпартійний.

Межи адміністраційними урядниками, котрих Федерація Праці поперла своїми голосами, вичеслений нюйорський ґубернатор Смит.

ПОДАТОК ЗМЕНЧИВСЯ

ВАШІНҐТОН, 26. падолиста. — Податковий комішенер виказує в своїм річнім звіті, що приходи федерального уряду за рік, кінчаючийся дня 30. червня 1922. року, є менчі о 1 міліярд 397 міліонів від приходів за рік попередний.

Одинока позиція в звіті, що виказує приріст приходів, се тютун, котрий в послідним році приніс урядови 15 міліонів долярів більше приходу як попередного року.

ДУМАЮТЬ ПИКЕТУВАТИ БІЛИЙ ДІМ

ВАШІНҐТОН, 26. падолиста. — Амнестийний комітет, що веде аґітацію за випущенням на волю всіх вязників, що сидять за нарушенне воєнних законів, постановив пикетувати резиденцію президента Злучених Держав. Держав. Білий Дім.

Новий товчок для амнестийної аґітації дала недавна смерть Мексиканського радикала Маґона, що помер в вязниці Лівенворт.

ПЕРША ПУБЛИЧНА ПРОМОВА ДЕБСА

ШІКАҐО, 26. падолиста. — Е. Дебс, соціялістичний провідник, виголосив тут свою першу промову від часу свого виходу з тюрми одинайцять місяців тому. На зборах виступав також французький соціялісти Льонет. На сали було понад 5.000 осіб.

Дебс критикував остро теперішний уряд за його політику в робітничих справ. Він пятнував безпощадно передусім судову заборону проти зелізничих страйкарів, яку вистарався секретар судівництва Доґерті.

Льоґет виступав головно проти Клеманса котрого він описував як старця, змученого та прикрого, навірюючого в нікого більше лишень в себе. Він критикував Клеманса головно за аґітацію, що мовляв Н і м е ч ч и н а мілітаристична; Льонґет вказував на 12 міліонів голосів, відданих Німцями проти мілітаристичних партій, яко доказ, що Німеччина вже не є мілітаристича.

ШІКАҐОВСЬКИЙ МЕЙОР КРИТИКУЄ, АЛЕ ПРИЙМАЄ КЛЕМАНСА

ШІКАҐО, Илинойс, 27. падолиста. — Шікаґовський мейор Томсон прийняв урядово яко гостя французького політика Клеманса, але рівночасно видав публичну проклямацію проти нього та його „чужинецької пропаґанди".

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

З ПРИЧИНИ СВЯТА „ДНЯ ПОДЯКИ" „СВОБОДА" НЕ ВИЙДЕ В ЧЕТВЕР, 30. С. М.

ОТВОРЕННЄ РОБІТНИЧОГО БАНКУ

Зорґанізоване робітництво вітворить з днем 3 Січня 1923 свій робітничий банк під назвою Federation Bank Co. з капіталом і надвишко $2,000,000. Dr. Walter L. MaCaleb менаджер проспеоуючого робітничого банку в Клівеленд, О. буде головою сеї нової фінансової інституції.

ПРОСЯТЬ О ПОЗИЧКУ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

ВАШІНҐТОН, 27. падолиста. — Бувший мезурський конґресмен Бартгольд мав авдієнцію в президента Гардинґа, на котрій просив його, щоби він вніс в конґресі проект дати Німеччині 50 міліонів долярів позички. Бартгольд поставив свою просьбу а основі власних постережень, зібраних підчас своєї недавної відбутої подорожи по Европи.

В звіті про авдієнцію не говориться, як президент Гардинґ приняв пропозицію.

ПОШУКУЄ КОМІСАРСЬКОГО ДЖАБУ

Один Трентонець розписує листи до суддів, просячи їх о поперте його на посаду ката. В заміну за поперте обіцює їм, що буде сповняти свою службу дешевше, як се роблять другі кати. За 175 долярів на місяць він готовий їхати всюди, куди йому прикажуть, де трафиться „кейс".

ЗЛУКА ДВОХ ВЕЛИКИХ РІЗНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Два великі шікаґовські різницькі підприємства думають незадовго получитися в одно. Се Морис енд Ко. та Армур енд Ко. Зіллятте їх в одно малоби відбутися в той спосіб, що Армур енд Ко. малаби викупити всі уділи підприємства Морис енд Ко. З огляду на те, що таке злучене підприємство моглоби мати рішаючий вплив на цілий різницький промисел (мати так звану монополією), то підприємства попросили наперед уряд, о опінію, чи така злука буде згідна з американськими законами, які забороняють робити перешкоди свобідній торговли.

Уряд ще не видав рішення в тій справі.

ЕПИСКОП НЯРАДІ В УЖГОРОДІ

УЖГОРОД, столиця Підкарпатської Руси, 9. падолиста (Вл. кор.). — Назначений на апостольського адміністратора пряшівської епархії бачванський Українець, епископ із Крижевача (Югославія) др. Діоніз Нярад обняв свої обовязки в Пряшеві й зараз потім приїхав до Ужгороду. Тут візитував епископа Попа, оглянув школи, а ввечері 7. с. м. приняв велику депутацію ужгородських громадян, в імени якої промовляв дд. Михайло Бращайко. Епископ Нярадi подякував коротною промовою, що буде старатися працювати все в контакті з Ужгородом. Говорить добре, чисто по українськи — лиш дерo з сербським виговором.

До свого духовенства та до вірних оголосив еп. Нярадi пастирський лист, виданий як додаток до „Свободи".

РОСІЙСЬКІ ФІНАНСИ—КПИНИ З ЛЮДСЬКОГО РОЗУМУ

ЛОНДОН, 16. падолиста. — Телеграми з Москви, столиці Московщини, повідомляють, що там відбулася в останніх днях фінансова конференція, на якій обговорено фінансовий стан Росії.

Представник фінансового комісаріяту, Владіміров, заявив, що цілий фінансовий апарат советського уряду є в непорядку, і що в теперішних обставинах не можливо його до порядку навернути. Одинокий вихід є, щоб дати всім провінціям фінансову автономію і право накладати і стягати податки та вживати їх на свої льокальні потреби, бо центральний уряд не всилі дати потрібні средства.

Ленін післав телеграму до конференції, в якій сказав, що коли не можливо вилагодити фінансове питанне, то Росія мусить впасти в повну залежність від заграничного капіталу.

(Недавно на внесенне „українського" советського уряду рішив центральний екзекутивний комітет, що всі справи заграничної політики, війска, господарства і фінансів має провадити центральний уряд в Москві. Нині вже знов дають „провінціям" (Україна то провінція Росії) автономію фінансову. Видно, комуністи є в біді і не знають, як собі раду дати. Бо що інше продавати оседедці на Іст Гавстон або Рівінґтон улиці в Ню Йорку, а цілком друга річ вести фінанси такої держави як Росія. Виґарбали все золото і срібло з України і Росії; покупували собі палати в Німеччині, Франції й Англії, а тепер кажуть, що зле з російськими фінансами і дають „провінціям" фінансову автономію.)

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПРИЙМАЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ У СПРАВІ БЛИЗКОГО СХОДУ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 27. падолиста. — Британський міністер закордонних справ лорд Корзон повідомив тутешню британську делеґацію, щоби заявила близкосхідній мировій конференції, що Велика Британія приймає і годиться на американську політику „отвертих дверий" в Туреччині.

РАКОВСЬКИЙ В ЛОЗАННІ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 27. падолиста. — Сюди приїхав голова большевицького „уряду" на Україні, Крісто Раковський, котрий заявив, що він приїхав з РОСІЙСЬКОЮ делеґацією обороняти інтереси ПОЛУДНЕВОЇ РОСІЇ у справі Дарданельского проливу.

Загалом, казав, він, Дарданелі обходять чорноморські держави, а не аліянтів.

ПАННА МЕК СВІНІ ВЖЕ НА ВОЛІ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 27. падолиста. — Нині випустила ірляндська влада панну Марію МекСвіні по 22 днях голодівки, яку вона наложила була на себе, щоб її увільнили з вязниці, куди її запроторено за повстанську пропаґанду.

НІМЕЦЬКІ ФАШІСТИ

МІНХЕН, Баварія, 27. падолиста. — На взорець італійських фашістів орґанізує Баварець Гітлер баварських фашістів, котрі змагають до повалення републиканського устрою в Баварії і до відлучення її від Німеччини, поки вона буде републиканська.

Вони виступають проти комуністів, соціялістів і Жидів.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

УЖГОРОД, столиця Підкарпатської Руси, 9. падолиста. (Вл. кар.). — Для гідного відсвяткования дня воскресення української державности на західних землях України вибрала українська еміґрація комітет пі дпроводом д. В. Струка.

Заходом цього комітету відбулось дня 1. падолиста в катедральнім соборі торжествене поминальне богослуженне за поляглих за волю України, вчасі якого співав мішаний український хор. Вечером того дня відбувся святочний концерт, на якого програму зложилася промова д. Струка, точки хору мішаного й мужеського та сольові точки пані Дівнич і д. Сайка. Програма не була імпозантна, як на концерті ческім, але за те чисто національна та дуже гарно викінчена. Весь театр був битком набитий так своєю як передвсім чужою публикою, яка вийшла з найкрасшими вражіннями.

Звичайно, з приводу свята із скаженостю накинулася на Українців „Русская Земля".

ВИБОРИ ДО ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ В ГАЛИЧИНІ

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 8. падолиста (Вл. кор.). — Поки-що нема ще ясного перегляду виборів до польського сойму, які відбулися 5. падолиста.

З відірваних відомостий загально вражіннє таке, що найбільший успіх мали вшехполяки всяких відтінків, значить ті ґрупи, які найзавзятійше голосять неволю і винищенне українського народу і всіх инших народів, які опинилися в границях польської держави.

І се зрозуміле. Кождий Поляк дише таким духом на Українців. Отже найбільше голосів здобули ті ґрупи, які є річниками того духа в найчистійшій формі.

Що-до української Галичини одно можна сказати певне: ЩО УКРАЇНСЬКИЙ ЗАГАЛ НЕ ВЗЯВ УЧАСТИ У ВИБОРАХ.

Поляки повидумували ріжні українські виборчі комітети, розголошували лісти українських кандидатів, зложені з куплених хрунів і старалися нагнати хоч трохи голосів на ті лісти.

Успіх усеї тої роботи був нужденний.

Кількох кандидатів „хрунів" не діждали дня виборів, — між ними Сидір Твердохліб, на якого Поляки покладали особливі надії, реклямуючи його як українського письменника.

З тих, що дожили дня виборів, мабуть не вийде послами хиба яких пять, а хто з них діжде дня, коли зможе засісти в соймі?

Словом, український нарід, серед найстрашніших переслідувань, показав ділом, що він не хоче йти під Польщу.

Цікава річ, що в одній з тих відозв, які фабрикували Поляки під фірмою нібито українських комітетів, знаходяться такі домагання, як територіяльна автономія з окремим українським соймом.

Значить, самі Поляки признали, що не „воєводську автономію" ніхто не зловиться, і хотіли ловити несвідомих українських виборців на територіяльну автономію з українським соймом.

Розуміється, й на се ніхто не зловився, а для „хрунів" шкода було видатків на відозви.

Стільки перших вражінь про вибори до польського сойму. Докладніщі відомости подам в свій час.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$?

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КЛЄМАНСО, ЙОГО ПОЛІТИКА Й ЦИРК.

По Злучених Державах розїзджає тепер з відчитами Клємансо. Сказати імя прелеґента значить відразу схарактеризувати зміст його відчитів одним словом, бо імя Клеманса вже з давна стоїть за певними, докладно означеними річами в межинародній політиці, так що й без читання його промов можна сказати, що він говорив.

Говорив, що Франція добре робить, що забезпечується перед будучим (на погляд Клеманса цілком певним) нападом зі сторони мілітаристичної Німеччини через накладанне на неї ріжних економічних, військових та політичних обмежень. Упевнює він, що через те Францію не можна посуджувати о мілітаризм. Виводить, що Злучені Держави зле зробили, що лишили европейські та азійські справи і покинули аліянтів на їх власні сили. Переконує їх нарешті, що Злучені Держави повинні вернути назад до повної спілки з аліянтами, вмішуватися в усякі европейські та близько-азійські справи, взяти на себе повні ґрошеві та мілітарні зобовязання, бо лишень так світ зможе повернути до нормальних відносин.

Аґітація Клєманса роблена ґучно-бучно. Ще лиш виїхав він з Франції, а вже з води писали його ґазетярські аґенти, що він говорить про політику та погоду на море, з ким він розмовляє та кілько годин спить і на котрий бік. Як лиш приїхав до Америки, сейчас подавали його вислови та вискази про лозанську конференцію, про те, щи Америка змінилася за 50 років дуже, чи не дуже, і чи ховзко на вулицях Ню Йорку. Дивним дивом кождий крок Клєманса виглядав богато важнійшою політичною подією як офіціяльний політичний висказ секретаря стейту Гюза або навіть президента Гардинґа. На його відчити приходили найвизначнійші люди з бизнесу, шкільництва, політики, преси, і т. д. На вступі до відчитової ґалі витали його бувші та будучі амбасадори. По відчиті Падеревський пішов до його приватного мешкання відограти всі відомі собі кавалки і грав їх доти, поки Клємансо не заснув на кріслі. Коротко, відчитова тура Клеманса уладжена після циркових правил. Видно, що Клємансо дивиться на Американців як на народ циркових дітваків і старається захопити їх дітвацькими похвалами, нелицюючими підлизуваннями, бандами, кокардами, стукотом, Падеревськими, блазнами, — одним словом, цирковою обстановою, лицюючою Барному й Бейлі.

Та відай Клємансо перечисляється в своїй оцінці Американців. Циркові виступи Клєманса найшли в Американців відповідну оцінку. Свідчать про се вислови впливових Американців. Замітний факт, що ні американський уряд не витав Клєманса і ні один визначний політик Америки не заявився за виводами Клєманса. Зате критичних уваг йому певно не щадили. Критикували його політики обох великих американських партій. Сенатор Гичкак, котрий був головою комітету заграничних справ в час війни, нападав на Францію за те, що вона удержує далі велику силу війска над Реном, хоч власне від до послідних виборів стояв на другім становищи. Ще острійше виступив проти Клєманса републиканський сенатор Бора:

„Я не можу приняти арґументу Клємеанса. Він каже нам, що Европа терпить страшну нужду. Се правда, і ми дуже її співчуваємо. Однак нема нині в цілім світі живучого чоловіка, котрий завинивби в сьому становищи Европи більше, як власне Клємансо. Отсе він більше, як хтонебудь другий відвічальний за неможливий та руйнуючий мир у Версаю. Се він більше, як хтонебудь другий, стояв все на перешкоді зусиллям американської делеґації, коли вона хотіла знести сей договір та завести такі умови, щоби Европа могла скоро прийти до себе.

„Версайський договір н а с к р і з ь шкідливий для економічного життя Европи. Так думає кождий економіст, якого я лишень знаю, а який студіював положенне Европи. Так само думають всі американські провідники. Теперішний стан Европи є випливом мира в Версаю більше як якоїнебудь другої причини. Як довго сей мир обовязує, Европа не може вернути до нормального стану. Нужда та терпіння та незгоди та кровопролиття мусять далі панувати.

„Колиж тепер пан Клємансо хоче, аби Америка, посередно або безпосередно, помогла виконати сей договір, то він просить щоби ми далі продовжали нужду й терпіння Европи."

Сьому ніколи не бути.

Америка після всякої правдоподібности змінить своє становище до европейських справ, яке тепер можна зібрати в українську пословицю: Моя хата з краю; а до того ся не мішаю. Але коли се станеться, то вона певно не піде тою дорогою, котру її показує Клємансо. Кожда американська партія добре памятає, що сталося з Вилсоном, як він пішов за Клємансом, і після упадку Вилсона кождий американський політик в десяте покоління переказує, аби не йти тою дорогою. Пан Клємансо думає, що Американці селюхи дадуть зловитися на пусті фрази, але він певно переконаеться, — як вже не переконався, — що вони подивляться і на нього і на Падеревського і на решту цирку, як на цирк дивитися треба, але зроблять те, що їм здоровий розум накаже. А здоровий розум не скаже їм пхати здорові американські палці у французькі двері.

ПО ВИБОРАХ.

Висліди польських виборів у Східній Галичині. — Українське населенне склало іспит політичної дозрілости. Вибори на Волині, Холмщині та Підляшу. — Перемога бльоку національних меншостий. — „Насильства" овець над вовками. — Хто мав рацію?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

В культурних державах висліди всенародних політичних виборів стають відомі вже на другий день по їх скінченню. У Польщі то не так. Минув вже тиждень, відколи ті вибори відбулися, а остаточного висліду ще й досі немає. Проте в загальних рисах картина виборів лежить перед нами вже досить ясно. Поправки що до поодиноких партій і виборчих округів ще можуть надійти, але зробити **політичні висновки** з виборчої акції можна вже й нині.

Українську суспільність можуть цікавити висліди виборів лише в двох областях, заселених переваґаючою українською більшістю: у Східній Галичині та на Волині, Холмщині і Підляшу. Тактика українського населення цих областей що до виборів була **діяметрально-протилежна.** У той час як українська Галичина поставилась до виборів **одверто ворожо й неґативно,** українське населенне т. зв. „східних кресів" брало у виборах **як-найдіяльнійшу участь.** Тому особливо цікаво простежити, до яких наслідків привели ці протилежні тактики, аби з того вивести **політичну ануку на будучність.**

Пічнемо з висліду галицьких виборів.

Насамперед ці вибори показали в блискучім світлі високу степень орґанізованости й національної дисципліни місцевої української людности. Мимо тисяч арештованих, мимо нечуваного терору, скерованого до того, щоб силою, гнати українських виборців до урн, — українська людність перевела бойкот виборів **майже одноодушно.** Ось один красномовний доказ. У 51 виборчім окрузі, що обіймає повіти ЧЧесанівський, Яворівський, Львівський, Равський, Сокальський і Жовківський, було управнених до голосовання **275.520** виборців, а голосувало — **97.690** виборців, причім важних голосів було віддано — **96.574.**

Ось ще один такий самий доказ. В окрузі Стрийськім управнених до голосовання було **253.552** виборців, оддано голосів — **100.701,** з того числа важних голосів оддано **99.601.**

Про що свідчать сі числа? Вони показують, що в першім окрузі взяло участь у виборах **35%** з усеї кількости управнених до голосовання, а в другім окрузі — **40%.** Інакше кажучи, **не взяло участи в виборах од 60 до 65% управнених до голосовання.** Коли-ж поглянути на національну статистику Сх. Галичини, то покажеться, що в цих округах українська людність як-раз становить 60—65% цілої людности. Так, у Чесанівськім пов. української людности є 54%, в Яворівськім — 79, у Львівськім—49, у Руськоравськім — 70, у Сокальськім — 66, у Жовківськім — 72, у Стрийськім — 63 і т. д. Ясна річ, що вибори в цих округах відбулися при участи самих Поляків та Жидів і ще може невеликої жменьки заляканих або підкуплених „пожондних Русінуф".

Офіціяльна польська телеґрафічна аґенція потішає своїх читачів теревенями про „тлумни удзял людносьці рускєй в виборах". Які-ж наслідки дав цей „тлумни удзял"? А той, шо від цілої Східної Галичини обрано — не лякайтесь, читачу! — аж 4 „руських" послів до сойму... Це називається: гора породила мишу! А коли ще взяти на увагу, що на чолі тих обраних „послів" стоїть суспендований священик Ільків і що **тих „обранців народних" Полякам довелось відразу-ж по виборах вивезти під охороною жандармів до Варшави, аби їм не сталося того, що сталося Твердохлібови, Березовському, Піхалюкови та Бохматюкови, яких „вдячні виборці" відправили на той світ,** — тоді теревені ПАТ-ту покажуться в їх правдивім світлі.

Чи такі наслідки давали галицькі вибори хоча-б за австрійських часів! І тоді ляцький виборчий терор був неменший, і тоді українській людности шлях до виборчих урн не був устелений трояндами. Але тоді українська людність **хотіла** брати участь у виборах, тоді українським національним кличем було: **„всі до виборчих урн!"...** І тоді не бувало того, щоб 60 до 65% виборців ухилялось од голосовання, як не бувало такого сміхотворного результату, щоб од Галичини пройшло тільки 4 українських послів.

Треба отже під кождим оглядом признати, що та позиція, яку населенне Східної Галичини заняло що до польських виборів — ми далі побачимо, чи була та позиція правильною, — була ним оборонена послідовно й блискучо. Українська Галичина не має підстави робити собі які-небудь закиди що до висліду виборів. Багато було принесено тяжких жертв, але кінець показав, що ті жертви не були марні.

Перейдім тепер до „східних кресів". Міродатні українські круги виходили тут із засади, що коли історична доля наразі віддала ті землі під польську владу, то треба старатися якнебудь пристосуватись до нової ситуації й взяти „з паршивої вівці хоч вовни жменю". Не маючи ніякого міжнародно-правного титулу (як його має Галичина) жадати для себе незалежности, ті землі постановили шляхом парляментарної боротьби вибороти собі кращі умови істнування в межак польської держави.

Вибори показали, що й тут українська людність добре розуміє свої національні завдання. Обєднавшись з нишими „національними меншостями" — Жидами, Німцями, Білорусинами та Чехами — Українців утворили з ними тимчасовий союз („бльок") і пішли на вибори під одностайним гаслом: „ні одного голоса Полякам".

Дякуючи добрій дисципліні та взаємній допомозі, вибори на Волині, Холмщині і Підляшу закінчились **повною перемогою бльоку національних меншостей.** У де-яких виборчих округах, як, напр., у Рівенськім, Луцькім та инш., **усі 100% голосів** було віддано за лісту національного бльоку, так що **польські лісти не дістали тут ані одного голосу.** Наслідком того Українцям удалося провести до сойму близько 20 своїх послів (точне число ще невідоме).

Таким чином, в обох українських областях — у Галичині та на Волині — українське населенне добилося того, що хотіло, й тут як там показало, що **воно є господарем краю** й що від його волі залежить вислід тої чи иншої політичної акції — в данім разі виборів. У Галичині українське населенне не схотіло дати своїх послів до польського сойму — **і воно їх не дало,** а на Волині, Холмщині і Підляшу українське населенне хотіло провести до сойму тільки своїх або заприязнених кандидатів — **і воно їх провело.**

Виходить, що обидві тактики показалися правильними?

Ні, не обидві, а лише одна — і то **галицька,** а не волинська.

Як тільки вияснилися перші висліди виборів на „східних кресах", так зараз ціла польська преса вдарила на ґвалт. **„Неможливий для польського живла вислід виборів на кресах! Перевага чужинців у майбутнім соймі! Катастрофічний стан польської справи на кресах!"...** Такими алярмуючими, гістеричними криками стрінули польські круги у Варшаві, Кракові й Львові вислід кресових виборів. За цими вигуками ховалася думка: **некорисні для Поляків вибори треба уневажнити!** З початку з цею думкою трохи ховалися, але нині про це вже говорять цілком одверто. А щоб знайти титул для уневажнення виборів, то для цього висунуто . . . . . про мнимі **„виборчі надужиття"** національного бльоку на кресах...

Не можна без усміху читати, як польські часописи з серйозною міною розводяться про ті „надужиття". Оповідаються несотворені річі про підкупи, насильства, терор і всякі инші злочини з боку національних меншостей. Коли читаєш ці байки, то маєш враженне, наче перед тобою на скрані демонструється ілюстрація на тему: „як вівці вовка покривдили", або „як миші кота ховали"...

А проте, не зважаючи на цілком дитячий характер цих байок — **вибори на Волині, Холмщині й Підляшу без сумніву будуть уневажнені.** Хто знає польську вдачу, той зрозуміє, що инакше й бути не може. Он з Варшави вже вислано на Волинь урядову комісію для розслідження „виборчих надужить" національного бльоку. З певністю можна наперед сказати, яке ореченне дасть комісія в цій оправі. Таким чином, тут буде знайдено, вибори буде признано неважними, на їх місце буде розписано сові вибори, а що останні дадуть цілком инший вислід, ніж перші — про це вже буде кому подбати!...

Для наших волинських, холмських і підляських земляків це буде добра **практична лекція політичної мудрости.** Вона їм покаже, що ніяка співпраця між Українцями та Поляками не є можлива, бо це — протилежні й ворожі елементи, як вогонь і вода, як день і ніч, як добро й лихо. Галичане цей досвід мають вже здавна, й відповідно до того вони й намітили свою політику. Волинякам того досвіду ще бракує, але нинішні вибори мусять їх під цим оглядом просвітити.

Берлин, 13. листопаду.

Радянин.

ДОПИС[И]

НЮ ЙОРК, Н[...]

Поклик до односіль[...] Баківці.

За порадою Івана Ста[...]ми зачали збирати жертви [...] школу у нашім ріднім селі. Наші люди роспочали будову, але не мають гроший, щоби її докінчити. Наша поміч з Америки конечна. Я піддаю під розвагу, щобисьмося зійшли у котрого з краянів і вибрали комітет для збірки. Чим скорше це вчинимо, тим скорше наша дітвора буде мати українську школу у нашій громаді.

Яків Ленчик.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Два віча. — Брак орґанізації. — Представлення — Забогато танцюють.

В своїй передсмертній агонії наші доморослі комісарики в Дітройт, кидаються на всі боки, щоб вдержатись ще при життю .Недавно скликали вони віче до Еменс Галі, де „оратор" М. Князевич доказував, що Галичина є частю Польщі. Доказував се тим, що аґітував за участю українського населення в ляцьких виборах в Галичині. Сего вже було забогато навіть найчервоніщим і вони зробили бучу. Віче розбили так, що „оратор" заледви втік з душею. Так йому і треба. Варшавське сміття...

• • •

Зараз по більшевицькім вічу скликано віче всенародне українське, на якім говорили сторонні і місцеві бесідники. Зібрано поважну суму грошей на „Фонд Негайної Ооборони". Люди щедро жертвували на оборону рідного краю перед наїзником. Навіть деякі „комісарі" помякли і давали на згаданий фонд оборони старого краю.

• • •

Однак сего ще замало. Невистарчить зібратись раз в рік на віче і дати кілька долярів на патріотичні цілі. Наш край потребує постійної помочі, а щоби дати постійну поміч, нам треба сталої орґанізації. По упадку большевизму нам треба створити сильну національну орґанізацію, яка мала-б давати сталу поміч рідному краєви; українським писменникам, інвалідам студентам і жовнірам. Се наш обовязок. Памятаймо на слова Франка:

Кождий думай, що на тобі
міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
мусиш дати ти одвіт.

• • •

Правда, є в нас національні товариства, відділи центральних запомогових орґанізацій, але їх діяльність невідповідає теперішним нашим народнім завданням. Треба, щоб сі відділи створили центральний комітет і сходились на наради частійше.

• • •

Відколи настали холодніщі дні зачали наші товариства „грати" театральні штуки. Грають, не тому, що люблять штуку, але тому, щоб зробити гроший і склеїти кінці товариства до купи. Грають так, що аж жаль робиться. Сим роблять медвежу прислугу українській штуці і відстрашують людий від участи на представленнях. Штуки „Циганка Аза" і „Мазепа" випали понизше критики. Режісери повинні числитися з тим, що як нема відповідних сил, то краще ґрати лекші штуки і не компромітуватись.

• • •

Треба також згадати й про нашу молодіж. Коли в других місцевостях молодіж учиться і працює, то наша танцює. Танцює в повнім розумінню слова, що тижня, кождої неділі. Може чого дотанцюється.

Обсерватор.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ГРОМАДИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ

Ч. 374

(Четвертий виказ).

Від 1. вересня до 20. листопада 1922 р.

		Тепер НА ФОНД	Попередно НА ПОЗИЧКУ
1. Detroit (Hamtramck), Mich.	$1503.25		
Detroit, Mich.	678.75	$2182.00	$5155
2. New York, N. Y.		1069.50	9565
3. Chicago, Ill.		1000.00	10525
4. Philadelphia, Pa.		926.35	6385
5. Woonsocket, R. I.		518.00	2920
6. Chester, Pa.		366.11	1387
7. Yonekrs, N. Y.		310.00	1020
8. Newark, N. J.		300.00	3330
9. Brooklyn, N. Y.		294.60	2155
10. Passaic, N. J.		283.75	1317
11. Jersey City, N. J.		270.50	4029
12. Carnegie, Pa.		256.60	1505
13. Baltimore, Curtis Bay, Md.		201.50	1250
14. Minneapolis, Minn.		160.00	1130
15. Wilmington, Del.		145.15	750
16. Frankford, Pa.		137.00	320
17. N. S. Pittsburgh, Pa.		121.00	1000
18. Cohoes, N. Y.		103.40	405
19. Centralia, Pa.		90.00	710
20. Pittsburgh, Pa.		90.00	1270
[illegible]		89.50	420
[illegible]		85.75	2085
[illegible]		82.00	3415
[illegible]		80.52	1451
[illegible]		76.00	540
[illegible]		71.00	285
[illegible]		64.00	867
[illegible]		62.65	175
[illegible]		53.80	590
[illegible]		50.00	130
[illegible]		38.40	450
32. [illegible]		37.00	340
33. McAdoo, Pa.		30.00	350
34. Powers, W. Va.		30.00	....
35. Granville, N. Y.		25.00	115
36. Olyphant, Pa.		25.00	115
37. Braddock, Pa.		24.00	195
38. Trenton, N. J.		24.00	480
39. Arnold, Pa.		22.00	200
40. New Alexandria, Pa.		22.00	....
41. Roosford, Ohio		21.50	275
42. Elizabeth, N. J.		20.00	1785
43. Toronto, Ontario, Canada		20.00	5
44. Millville, N. J.		20.00	215
45. Toledo, Ohio		14.50	80
46. Ford City, Pa.		14.00	280
47. Altoona, Pa.		12.00	360
48. Woodhaven, N. Y.		12.00	1305
49. Bayonne, N. J.		10.00	1260
50. Mahanoy Plane, Pa.		10.00	25
51. Marblehead, Ohio		10.00	25
52. Ogdensburg, N. Y.		10.00	10
53. West Park, Ohio		10.00	25
54. Worcester, Mass.		10.00	25
55. Gary, W. Va.		6.00	....
56. Addison, Conn.		5.00	320
57. Benwood, W. Va.		5.00	80
58. Brackenbridge, Pa.		5.00	....
59. Decatur, Il.		5.00	35
60. Gridley, Calif.		5.00	
61. Koppel, Pa.		5.00	....
62. Lyon Falls, N. Y.		5.00	....
63. Marysville, Calif.		5.00	....
64. Plainsboro, N. J.		5.00	65
65. Putnam, Conn.		5.00	30
66. Slickville, Pa.		5.00	30
67. Washington, D. C.		5.00	220
68. Watervliet, N. Y.		5.00	165
69. Whipple Barracks, Ariz.		5.00	5
70. Wilkes-Barre, Pa.		5.00	795
71. Wilton, N. D.		5.00	260
72. Youngstown, Ohio		5.00	1025

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги! Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, - - - - - - - - - - - - - Washington, D. C.

у па[...] гилу [...] потім стров Ікарівс, а море [...] була ськім. Відтак узяв свої кри[...] що аж і кинув їх у море. тобі — Пливи, дурна гуско, по до воді! — сказав, — коли не вмієш літати. Морські хвилі схопили їх на хребет і понесли далеко [...] гонив їх

НА У[...] Найи[...] Виїз[...] без[...]

В СПРАВІ ПАМЯТНИКА ДЛЯ ІВАНА ФРАНКА.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ В АМЕРИЦІ.

Ч. 203-22. През. 2. падолиста, 1922.

Комітет для вшановання памяти найбільшого генія Галицької України — Івана Франка, набув від маґістрату міста Львова дуже гарне місце під пмятник, який мусить бути поставлений під загрозою утрати місця до 1. мая 1924 року. Кошти памятника мають виносити 15,000 долярів. На призначенім на памятник місці побудовано вже гробницю та перенесено тамтуди домовину Франка. Тепер треба приступити до розписання конкурсу, на що треба найменьше два і пів міліона польських марок.

Старий край матеріяльно так обтяжений, що не можливо навіть надіятись, аби зложив потрібну на будову памятника суму. Тому то наша еміґрація зза океану мусить ще прийти і в тій так дорогій нам всім справі зі своєю щедрою допомогою.

Свого часу були оголошені в американсько-українських часописях відозви згаданого комітету в справі складок на сей памятник, а до мене доходять відомости, що по деяких місцях переховуються навіть зібрані на ту ціль гроші. Якщо такі гроші зібрано, так прошу їх вислати на адресу: Міщанський Союз Кредитовий, Львів, ул. Руська, ч. 3, та зазначити, що гроші призначені на будову памятника Івана Франка. Тамтуди треба також слати і всі дальші жертви.

ДР. ЛУКА МИШУГА,
За Представництво Галицької Републики

„УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ" У БЕРЛІНІ.

Інститут для дослідження чужих країв при берлінській Політехніці разом з Німецько-Українським товариством улаштовує в дня 27. листопаду — 7. грудня „Український Тиждень" у Берліні.

Програма того тижня складається з публичних відчитів про Україну і з „товариського вечора". Відчити відбуватимуться в німецькій мові в одній з авдиторій Шарльотенбурзької політехники, а товариський вечір у залях найбільшого берлінського готелю „Еспляная".

Відчити пічнуться в понеділок, дня 27. листопаду, вступним викладом проф. д-ра Павла Рорбаха на тему „Німеччина та Україна". Слідом за ним говорити-ме др. Зенон Кузеля про український нарід і край. Слідуючого дня, 28. листопаду, говорити-ме проф. Б. Лепкий про культурний розвиток України, причім його виклад буде ілюстрований деклямаціями з українських поетів у виконанні відомого німецького артиста Фридриха Кайслера.

Дальші виклади будуть присвячені економічним питанням.

На товариськім вечорі, який відбудеться в суботу, дня 2. грудня, програма складається з викладу проф .Мерсмана про українську народню музику, співів українського хору проф. Е. Турули, виступів українських та німецьких артистів і, на закінченне, з українських народніх танців.

„Український Тиждень", в улаштованню якого беруть участь видатнійші представники тутешнього німецького та українського суспільства, без сумніву відограє дуже значну ролю в історії розвитку українсько-німецьких відносин.

Р—н.

mutilated

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться в неділю, дня 3. грудня 1922, о 1. год. сполудня в гали церковній. На порядку нарад буде вибір нових урядників на рік 1923 і суть інші важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 доляра. — Й. Брингелевич, предс.; С. Мелько, секр.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200 У. Н. С. повідомляє, що річний мітинг відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 10. грудня в гали під ч. 261 Beaufort Ave. На порядку нарад вибір нового уряду. Проситься всіх членів бути присутними. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Ворона, предс.; Й. Паращук, секр.

БАЛТИМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320 У. Н. С. повідомляє, що річний мітинг відбудеться о 4. годині пополудні в неділю, 10. грудня в домі під ч. 940 Савт Іст Евеню. На порядку нарад вибір нового уряду. Проситься усіх членів бути присутними. Неявившийся член заплатить кару 1 доляра, а урядник 2 дол. — С. Потирай, 2 пр.; Т. Дмитрів, секр.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. о. Николая, від. 104 У. Н. Союза повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 7. годині вечером в четвер, 30. падолиста в гали Івана Ваверчака під ч. 782 Стейт Стріт. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — М. Вітів, предс.; В. Стецко, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40 У. Н. Союза повідомляє, що річний мітинг відбудеться о 6. годині вечером в неділю, 17. грудня в гали Ф. Салайчика під ч. 908 Гесс ул. На порядку нарад дуже важні справи до полагодження, а також буде вибиратися новий уряд на 1923 р. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., урядник 1 дол. — Й. Вітковський, пр.; Н. Гаврилів, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться в неділю, дня 10. грудня в Укр. Школі, 212 Президент Стріт, Пасейк, точно о 2. годині пополудни. На порядку нарад вибір нового уряду на рік 1923 і справозданнє з цілого року. Проситься, аби кождий член явився на час, а довгуючі члени мають вирівнати свої належитости, бо інакше будуть суспендовані. Неявившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. Таксамо будеться принимати нових членів до Січи без вступного, а до У. Н. Союза за половину. Тож добра нагода стати в члени кождому, хто бажає обезпечити себе і свою родину. Незабувайте за себе і за свої рідні тут на чужині, кождий повинен стояти в У. Н. Союзі, бо де сила, там і воля. Таксамо повідомляємо Січ ім. Богдана Хмельницького, 10 сотня, що в суботу, 2. грудня відбудуться річні збори в Укр. Школі о годині 7. вечер. Проситься Січовиків зійтися точно на збори, бо буде вибір нового уряду і справозданнє з цілого року. По зборах будуть короткі вправи. Проситься хлопців і дівчат, щоби приступали до Січи, бо Січ се матір, котра бореться за независиму Україну. — Уряд Січи: П. Харко, осаул; М. Пипюк, секр. Уряд Укр. Січи: Д. Лещишин, предс.; Ф. Гулька, кас.; М. Пипюк, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

У. Н. МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

Хвальна Редакціє:—

В залученню посилаю копію подяки і заклику Кураторії Національного Музею у Львові, які мені припоручено подати до загального відома. Сю подяку прошу помістити ласкаво у своїй часописеі.

о. Лев Чапельський,
198 Ontario St., Cohoes, N. Y.

Писмо У. Н. Музею звучить:

Національний Музей
Львів, ул. Мохнацького 42.

Ч. 412

До Високоповажаних Горожан Америки, Потомків Галицької України.

Кураторія Національного Музея зібрана в річному засіданю приняла з великою радостю звіт Управи Музея про значну жертвенність Американської України, завдяки якій Національний Музей зміг приступити до видань з царини давнього мистецтва України, випустивши дотепер Альбом деревляних церков Галичини 16—18 вв. по рисункам архитетка А. Лушпинського і два зошити Прикрас укр. рукописів Галичини 16 в., зі збірок Музея.

В 1923 р. має вийти закінченнє Альбому церков і 3-ій зошит Прикрас 16 в. із українсько-латинським текстом. Крім сего Національний Музей має сплатити до марта, 1923, ціну купна збірки українських килимів 17-18 вв., ікон і книг 15-18 вв., на що загально потребує $3,000.

З огляду на дуже тяжкі умовини нашого життя Кураторія Національного Музея мусить звернутись до Високоповажаних Земляків Горожан Америки із закликом до дальшої допомоги на викінченнє і завершеннє начатої культурно-наукової праці і збереженнє для пожитку грядучих поколінь і культурного світа памяток давнього мистецтва України.

Дано у Львові, 30. жовтня, 1922 р.

Йосиф Боцян, Еп. м. п.,
Л. Білецький, м. п.

З ЖИТТЯ БОЛГАРСЬКИХ ЖІНОК

На підставі матеріялу, поміщеного в послідним річнику болгарського двотижневника „Женски Глас", що вже від десятнайцяти літ виходить в Софії і є органом „Болгарського Жіночого Союза", можна вибробити собі загальний погляд про працю болгарських жіночих товариств. Самі назви болгарських жін. организацій вказують по части а напрям та обсяг їх діяльности. „Присвета", „Раз.витне", „Самосознание", „Прогрес", „Възпитание," „Труд". „Зора", „Съознание", „Съгласие", „Добродитель", „Самопожертвование", „Майка" (мати). „Майчина грижа" — ось назви тих культурних, просвітних, економічних та гуманітарних жіночих інституцій, що розкинені по містах і селах Болгарії. Переважне число сих товариств і їх філій обєднується в „Болгарськім жіночім Союзі" основанім 1901 р., що як надклясова і надпартійна феміністична организація, головним завданням має боротьбу за рівні політичні права Болгарки. „Союз" обєднує до 45 организацій і приблизно 10.000 членів, а орган Союза „Женски Глас" має до 5000 передплатниць. Союз", який входить в склад інтернаціональних жін. организацій, уладжує що року конгрес, на якім відпоручниць з ріжних организацій обмірковують на кількадневних нарадах ріжні актуальні питання. З ініціятиви „Союза" внешено ряд петицій до Народного Собранія" (парляменту) в справі надання жінкам ріжних громадянських прав, в справі зміни дотеперішного, кривдячого жінок спадкового закону, в справі посягань теперішного правительства на автономію університетів і т. д. До адвокатської палати та конгресу суддів звертався „Болгарський Жіночий Союз" з домаганням допустити жінок до адвокатського та судейського звання. До антантської военної контрольної комісії внешено протести в справі заборони болгарським организаціям заниматися військовими справами в практиці чи теорії, та в справі инших надужить сеї комісії.

Крім статей про чисто жіночі справи містить „Женски Глас" дописи болгарських жінок на ріжні загально-національні теми. „Внутрішна хронкіа" нотує всякі вістки про відчити, збори, робітні, школи, бібіотеки, курси, так що дає перегляд діяльности болгарських жінок. „Зовнішна хроніка" інформує докладно Болгарок про працю міжнародніж жіночих товариств та про участь жінок в політичному життю других держав. Характеристичне те, що Болгарки не мають ще політичних прав, хоч закон з 1921. року обовязує на рівні всіх горожан Болгарії — отже і жінок — до примусової цивільної державної служби. Всі дівчата від 16 літ обовязання до шестимісячної безплатної праці на користь держави — того можуть бути покликувані до такої праці — відповідно до свого образовання, сил і здібностей — всі жінки аж до 50-го року життя — по 10 днів на рік. Інформує нас про се німецька пацифістка Гайман в „Швійзер Фраунблат", на основі статей Шишманова

Ол. З.

ГРОБИ ОТВОРЕНІ ЗЕМЛЕТРЯСЕННЄМ

Як доносять зі Сантіяго, в Чіле, послідне страшне землетрясеннє відкрило в околиці міста Копіяпо старинні гроби давних Індіян. При розвалі землі наслідком потрясень на відвалах показалися в кількох місцях кістки людий та звірят, ріжне черепя та другі домашні начиння та наряддя.

СМІШНЕ.

Пані (до молодого хлопця): Ти, сину мусиш бути син Федька Івановича, — таке саме волосе, такі самі очи, такий сам ніс...

„І його портки, також", додав з радістю молодий хлопець.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЛИСТ З РІДНОГО КРАЮ

(Передано нашій редакції знакомим Українцем з Ню Йорку. Імени не містимо, щоби не мстилась ляшня).

Дорогенькі Татуню! Доносимо Вам відомість, що ми Богу дякувати здорові. Поводжения наше таке лихе, що най Бог варує. Як настала осінь, так щодня дощ, мороз або сніжниця. Бараболі усі пропали. Так само пропала сочевиця на покосах і гречка в полукінках. Хотілисьмо поставити хлів, так не годнісьмо були. Худоби немає де тримати, а тут зимно і мусимо худобу через цілу осінь на обійстю годувати. Як настане зима, то не знаю, що будемо робити.

Тепер прийшла пошесть на кури і качки, що кождого дня по дві-три здихає. Та з тим ще булаби байка, але вже і худоба зачинає гинути. У нашого стрийка, в другій хаті бабусина корова вчера згибла, а по цілім селі вже чимало вигибло худоби. Пророкують, що тепер ще прийде помір на люди, бо десь там ,коло Рогатина вартівники виділи смерть і вона казала, що буде брати людий, що прийде зараза.

Коло нас прокидаєся революція. Появляєся ріжне войско, а по лісах має бути повно ріжних ватаг. Де найбільші пани або польські офіцири та шандари то вони їх вбивають, а гроші забирають. Богато дворів і фільварків погоріло.

Польське войско ходить за ними, але не можуть їм нич зробити, бо то сама мудра кавалерія. Як їх є 10 або 20, то вони бють 2 реґіменти польського війска. Переказують, що прості жовніри убивають своїх офіцирів і пристають до тих козаків.

По новім році буде велика революція і нова парцеляція поля....

Подаємо цей лист тому, що він цікавий, який бодрий настрій є у нашого населення. Помимо усьої тиранії і террору ляхів, наш нарід вірить, що вимете ляцьке сміття із рідної землі. І це станеться певно небавки, коли нашим повстанцям і борцям дамо скору і належну поміч. — Ред.

—o—

Ляцькі звірюки замучують на смерть вязнів.

Львів, 29. X., 1922 р.

Дорогі Вуйку!

Я вже третий раз з ряду був арештований. Вчера забрав мене тайний аґент на поліцію, де питали мене, що я у Львові роблю. Я, розуміється, казав, що лічу свою ногу, але даремно, бо казали: „пан на університет пшиєхал", а коли я казав, що ні, **тоді мене бито по лици і палицею.** Так тягнулося через 4 години, а вінци дали мені спокій. По полудни знова почали ті самі короводи, тілько вже вчіпились инакше: „поведз, кто застшеліл Твердохліба", на що я йому відказав, що не знаю, почім **бито мене нагайками.** Вкінци завели мене до якихсь розбійників дійсних і питали: „ти їх не знаш, та то такі самі гайдамакі як ти і вшисци Україньци!" Над вечером щойно пустили мене до дому. Страшна тут мука; бють до смерти, а вчера цілий ваґон наших відіслали до Домбя. При допитах витягають язик і тягнуть так довго, поки чоловік не зімліє, залявшися кровю. Коли приходить до себе, тоді бють, куди попало. **Нині помер замучений ляхами в тюрмі ученик 2-го року университету, Яцура, котрому так тягнули язика, що той не видержав мук і в руках катів сконам.**

Арештам нема кінця. Що буде, це хиба Бог один знає. В часі ревізії, в страсі перед поліцією, **оден академік скочив з першого поверха і зломив собі ногу. І того не пощадили а забрали в тюрму.** Вчера в українському театрі, в домі Лисенка, грали „бій метеликів". На се представлення зійшлося богато публики. По скінченню вистави впала поліція і арештувала 20 людий. Значить не вільно нікуди вийти і вдома небезпечно...

A.

Не поміщуємо підпису, щоб не дати нової жертви у руки ляцьким звірюкам. — Ред.